

Mødedokument

B9-0165/2024

8.3.2024

FORSLAG TIL BESLUTNING

på baggrund af redegørelse fra næstformanden for Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik

jf. forretningsordenens artikel 132, stk. 2

om tættere forbindelser mellem EU og Armenien og behovet for en fredsaftale mellem Aserbajdsjan og Armenien
(2024/2580(RSP))

Andrey Kovatchev, Željana Zovko, Michael Gahler, Rasa Juknevičienė, Andrius Kubilius, Isabel Wiseler-Lima, François-Xavier Bellamy, Anja Haga, Miriam Lexmann, Lukas Mandl, Sara Skyttedal, Michaela Šojdrová, Tom Vandenkendelaere, Tomáš Zdechovský
for EPP-Gruppen

B9-0165/2024

Europa-Parlamentets beslutning om tættere forbindelser mellem EU og Armenien og behovet for en fredsftale mellem Aserbajdsjan og Armenien (2024/2580(RSP))

Europa-Parlamentet,

- der henviser til sine tidligere beslutninger om Armenien, Aserbajdsjan og situationen i Nagorno-Karabakh,
- der henviser til FN-pagten, Helsingforslutakten og Alma-Ata-erklæringen af 21. december 1991,
- der henviser til den omfattende og udvidede partnerskabsaftale mellem Den Europæiske Union og Det Europæiske Atomenergifællesskab og deres medlemsstater på den ene side og Republikken Armenien på den anden side (i det følgende benævnt "aftalen")¹, som trådte fuldt ud i kraft den 1. marts 2021,
- der henviser til Armeniens premierminister, Nikol Pashinyans, tale til Europa-Parlamentets plenarforsamling den 17. oktober 2023,
- der henviser til konklusionerne af 15. november 2023 fra den anden politiske og sikkerhedsmæssige dialog på højt plan mellem EU og Armenien,
- der henviser til, at Armenien den 1. februar 2024 blev part i Romstatutten for Den Internationale Straffedomstol (ICC),
- der henviser rapporten af 12. februar 2024 om gennemførelsen af partnerskabet med Armenien,
- der henviser til det femte møde i Partnerskabsrådet EU-Armenien den 13. februar 2024,
- der henviser til forretningsordenens artikel 132, stk. 2,
- A. der henviser til, at Armeniens premierminister, Nikol Pashinyan, i sin tale til Europa-Parlamentet den 17. oktober 2023 opfordrede til et fælles tilsagn om at styrke forbindelserne mellem EU og Armenien yderligere og understregede, at "Republikken Armenien er rede til at være tættere på Den Europæiske Union i det omfang, Den Europæiske Union anser det for muligt";
- B. der henviser til, at Det Europæiske Råd den 26.-27. oktober anmodede Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik og Kommissionen om at fremlægge muligheder for, hvordan forbindelserne mellem EU og Armenien i alle deres dimensioner bedst kan styrkes; der henviser til, at Udenrigsrådet den 13. november 2023 gav grønt lys til, at der blev udpeget yderligere støtteforanstaltninger; der henviser til, at en fælles undersøgelsesmission fra Tjenesten for EU's Optræden Udadtil og Kommissionen til Armenien i den uge, der begyndte den

¹ [EUT L 23 af 26.1.2018, s. 4.](#)

27. november 2023, bekræftede begge parter fælles ambition om at styrke samarbejdet, herunder et yderligere engagement på nye områder såsom sikkerhed og forsvar, og om at intensivere sektorsamarbejdet;

- C. der henviser til, at forbindelserne mellem EU og Armenien er baseret på fælles værdier såsom demokrati, retsstat, menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder, regionalt samarbejde og en aktiv dialog inden for rammerne af Det Østlige Partnerskab med henblik på at bidrage til regionalt samarbejde og stabilitet;
- D. der henviser til, at Armenien efter fløjlsrevolutionen i 2018 løbende har gennemført reformer med sigte på at styrke demokratiet, retssystemet og institutioner til bekæmpelse af korruption;
- E. der henviser til, at Armenien under ledelse af premierminister Nikol Pashinyan har reageret på sit ustabile sikkerhedsmiljø, landets militært set ugunstige position i forhold til Aserbajdsjan og den upålidelige alliance med Rusland ved at fastfryse sit medlemskab af Den Fælles Sikkerhedstraktats Organisation (CSTO), forsøge at mindske sin sikkerhedsmæssige afhængighed af Den Russiske Føderation og inddrage nye aktører i sit sikkerhedsmiks, f.eks. gennem øget militært samarbejde med Frankrig, Grækenland og andre EU-medlemsstater;
- F. der henviser til, at Den Russiske Føderation søger at undergrave Armeniens demokratiske akkrediter, sprede kaos og destabilisering ved hjælp af desinformationskampagner og har udnyttet Armeniens militære svaghed i konfrontationen med Aserbajdsjan;
- G. der henviser til, at den armenske økonomi stadig i stor udstrækning er afhængig af Rusland, navnlig i den strategiske energisektor; der henviser til, at premierminister Nikol Pashinyan har opfordret til øget bistand under EU's økonomiske plan og investeringsplan for Det Østlige Partnerskab; der henviser til, at EU's økonomiske plan og investeringsplan indtil videre har mobiliseret ca. 500 mio. EUR i tværsektorielle investeringer;
- H. der henviser til, at en ny dagsorden for partnerskabet mellem EU og Armenien, som blev vedtaget på det femte møde i Partnerskabsrådet EU-Armenien, vil prioritere en styrkelse af Armeniens modstandsdygtighed og diversificering af dets økonomi, styrkelse af sikkerhedssamarbejdet og optrapning af investeringer som nøglen til økonomisk samarbejde;
- I. der henviser til, at Aserbajdsjan i september 2023 efter en ni måneder lang blokade af Lachinkorridoren tog kontrollen over de resterende dele af Nagorno-Karabakh med magt; der henviser til, at tæt på 140 000 armeniere måtte flygte fra området, hvilket resulterede i, at Nagorno-Karabakh næsten fuldstændigt mistede dets armenske befolkning, som havde boet der i århundreder; der henviser til, at dette muligvis kan udgøre etnisk udrensning; der henviser til, at den ikkeanerkendte "Republikken Artsakh" ophørte med at eksistere den 1. januar 2024, efter at der var indgået aftale om dens opløsning under tvang fra dens myndigheders side;
- J. der henviser til, at Armenien og Aserbajdsjan har indledt direkte forhandlinger om en mulig fredsftale, som kan åbne et nyt kapitel i de bilaterale forbindelser; der henviser

til, at der fortsat er uenighed om spørgsmål vedrørende afgrænsning og grænsedragning såvel som de praktiske ordninger for transportforbindelserne mellem Aserbajdsjan og dets eksklave Nakhijevan;

- K. der henviser til, at der ligger talrige kirker, moskéer, korssten og kirkegårde i Nagorno-Karabakh; der henviser til, at Den Internationale Domstol (ICJ), efter at Aserbajdsjan under krigen i 2020 havde forvoldt betydelig forsætlig skade på den armenske kulturarv, i sin kendelse af 7. december 2021² anførte, at Aserbajdsjan "skal træffe alle nødvendige foranstaltninger for at forhindre og straffe vandalisme og vanhelligelse af armensk kulturarv, herunder, men ikke begrænset til, kirker og andre steder, hvor gudsdyrkelse foregår, monumenter, landemærker, kirkegårde og genstande";
- L. der henviser til, at den aserbajdsjanske ledelse fortsat fremsætter irredentistiske erklæringer med henvisning til Armeniens suveræne territorium; der henviser til, at den aserbajdsjanske hær stadig besætter omkring 170 km² af Armeniens suveræne territorium;
- M. der henviser til, at Den Europæiske Unions civile mission under den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik (FSFP) i Armenien (EUMA) blev udsendt i februar 2023 med mandat til at overvåge og rapportere om udviklingen ved grænsen mellem Armenien og Aserbajdsjan; der henviser til, at EUMA kun må operere på den armenske side af grænsen, da Aserbajdsjan nægter at have missionen på sin side af grænsen;
- 1. anerkender og bifalder, at de armenske myndigheder kraftigt har understreget deres ønske om at styrke og prioritere forbindelserne med Den Europæiske Union; mener, at Den Europæiske Union bør reagere positivt og drage fuld fordel af denne potentielle geopolitiske forandring;
- 2. tilskynder Kommissionen og medlemsstaterne til at påbegynde arbejdet med en køreplan for at nå frem til en ambitiøs opgradering af EU's forbindelser med Armenien; mener, at aftalen under de nuværende omstændigheder er utilstrækkelig og ikke opfylder sit politiske potentiale; mener, at erfaringerne fra associeringsaftalerne og de vidtgående og brede frihandelsområder (DCFTA'er) med Ukraine, Georgien og Republikken Moldova bør tjene som et godt grundlag, navnlig i forbindelse med en gradvis sektorintegration med det indre marked, som bør medføre håndgribelige fordele for Armenien på makro- og mikroplan; glæder sig over den nye dagsorden for partnerskabet mellem EU og Armenien;
- 3. mener, at Armenien har et fremtidsperspektiv i EU i henhold til artikel 49 i traktaten om Den Europæiske Union og kan ansøge om at blive medlem af Den Europæiske Union, forudsat at det lever op til Københavnskriterierne og demokratiets principper, respekterer de grundlæggende frihedsrettigheder, menneskerettighederne og mindretals rettigheder og værner om retsstaten; opfordrer EU til at undersøge mulighederne for at give Armenien status som kandidatland og til at yde den nødvendige støtte i dette øjemed;

² Den Internationale Domstols kendelse af 7. december 2021 om anmodningen om angivelse af foreløbige foranstaltninger med henblik på anvendelse af den internationale konvention om afskaffelse af alle former for racediskrimination (Armenien mod Aserbajdsjan).

4. understreger sammenhængen mellem Armeniens gradvise integrering med EU og bedre udsigter til varig fred i Sydkaukasus og til at frigøre udviklingspotentialer i hele regionen;
5. erkender, at Den Russiske Føderation fortsat udøver en stærk indflydelse på den armenske økonomi, hvilket gør Armenien sårbart over for trusler om sanktioner fra Den Russiske Føderations side for at straffe landet for dets selvstændige politiske og strategiske valg; mener, at EU skal være parat til at yde hurtig bistand til Armenien for at afbøde de negative konsekvenser af sådanne uvenlige skridt;
6. opfordrer kraftigt Kommissionen og medlemsstaterne til at gøre det nødvendige for at håndtere den vanskelige situation og udnytte det eksisterende momentum til at udvikle et individuelt skræddersyet partnerskabsprogram for Armeniens trinvise politiske og socioøkonomiske integrering med EU, ledsaget af en særlig handlingsplan med en køreplan, der skal hjælpe Armenien til at mindske sin afhængighed af Den Russiske Føderation, og revidere de eksisterende partnerskabsprioriteter for at fremskynde tilnærmelsen af Armeniens lovgivning til gældende EU-ret;
7. erkender det presserende behov for at styrke samarbejdet mellem EU og Armenien på sikkerheds- og forsvarsområdet; bakker kraftigt op om Armeniens forhåbninger om at drage nytte af militær støtte, der ydes via den europæiske fredsfacilitet; bemærker merværdien af regelmæssige politiske og sikkerhedsmæssige dialoger mellem EU og Armenien som en paraplyplatform for alle sikkerhedsrelaterede spørgsmål; opfordrer til, at der iværksættes en undersøgelse af trusselsvurderinger af hybride trusler, som vil hjælpe Armenien til at identificere vigtige svagheder og udvikle målrettede løsninger; opfordrer til, at Armenien indbydes til at deltage i EU's FSFP-missioner og -operationer;
8. opfordrer til, at EU yder teknisk bistand til Armeniens nationale reguleringsinstitutioner, navnlig inden for områderne det indre marked, konkurrence og investeringsstøtte, og til, at der ydes bistand til Armeniens plantesundhedslaboratorier, så de effektivt kan kontrollere kvaliteten af landbrugsprodukter, der er bestemt til eksport til EU; opfordrer endvidere til, at der ydes nye EU-tilskud og -lån til støtte for økonomisk vækst og reformer i Armenien ledsaget af en yderligere optrapning af EU's økonomiske plan og investeringsplan og dennes flagskibsinitiativer sideløbende med fremme af Armeniens opkobling til undersøiske elektricitets- og internetkabler i Sortehavet og bistand til den armenske myndighed for civil luftfart med henblik på at indføre de forbedringer, der er nødvendige for at fjerne den fra EU's sorte liste;
9. anerkender det uudnyttede potentiale i mellemfolkelige kontakter mellem EU og Armenien; opfordrer til, at de fremskridt, som Armenien har gjort med gennemførelsen af aftalerne om visumlempelse og tilbagetagelse, anerkendes; mener, at det er på tide at indlede en dialog om visumliberalisering med Armenien;
10. glæder sig over indgåelsen af aftalen mellem EU og Republikken Armenien, som vil gøre det muligt at overføre operationelle personoplysninger mellem Eurojust og Armeniens kompetente myndigheder som led i retligt samarbejde i straffesager; understreger betydningen af fortsat at uddybe samarbejdet mellem EU og Armenien om bekæmpelse af kriminalitet og terrorisme og om beskyttelse af Unionens sikkerhed til gavn for begge parter;

11. giver udtryk for sin støtte til EUMA's aktiviteter og understreger den vigtige rolle, det spiller; opfordrer til, at dets mandat forlænges ud over 2025, og at dets personale øges yderligere; gentager sin skuffelse over, at Aserbajdsjan afviser at tillade missionen at operere på sin side af grænsen;
12. understreger, at EU bør være parat til at indføre sanktioner over for enkeltpersoner og enheder, der truer Armeniens suverænitet, uafhængighed og territoriale integritet, såfremt de aserbajdsjanske væbnede styrker gennemfører militære operationer mod Armeniens suveræne territorium;
13. opfordrer de aserbajdsjanske myndigheder til at tillade den armenske befolkning at vende sikkert tilbage til Nagorno-Karabakh, til at give solide garantier om at beskytte deres rettigheder og ejendom samt til at afholde sig fra enhver form for opildnende retorik, der kan anspore til diskrimination af armeniere; minder de aserbajdsjanske myndigheder om, at retten til at vende tilbage til ens hjem er en grundlæggende regel i den internationale menneskerettighedslovgivning;
14. gentager sin fordømmelse af det aserbajdsjanske militærs gentagne indtrængen på Armeniens internationalt anerkendte territorium og fortsatte besættelse af dele af det; gentager sit krav om tilbagetrækning af Aserbajdsjans styrker fra hele Armeniens suveræne territorium; afviser og udtrykker dyb bekymring over de irredentistiske og opildnende udtalelser fra den aserbajdsjanske præsident og andre aserbajdsjanske embedsmænd, der truer Armeniens territoriale integritet og suverænitet, herunder dem, der er knyttet til krav om den eksterritoriale korridor, som forbinder Aserbajdsjan med dets eksklave Nakhijevan; advarer Aserbajdsjan mod ethvert potentielt militært "eventyr" mod selve Armenien;
15. gentager Den Europæiske Unions utvetydige støtte til Armeniens suverænitet, territoriale integritet og ukrænkelige grænser; støtter kraftigt normaliseringen af forbindelserne mellem Armenien og Aserbajdsjan på grundlag af principperne om gensidig anerkendelse af territorial integritet og grænsernes ukrænkelighed baseret på Almatyerklæringen fra 1991, grænsedragning baseret på relevante kort fra USSR's generalstab, som begge parter har fået udleveret, og ophævelsen af blokeringen af regional kommunikation baseret på respekt for begge landes suverænitet og jurisdiktion på grundlag af gensidighed og lighed;
16. tilskynder Armenien og Aserbajdsjan til at gøre fremskridt i retning af at forhandle en fredstraktat på plads; mener, at der skal forhandles om denne aftale i god tro og på grundlag af anerkendelse af suverænitet, territorial integritet og uden magtanvendelse; minder om den afgørende betydning af at færdiggøre afgrænsnings- og grænsedragningsprocessen som en forudsætning for en fremtidig holdbar fredsaftale;
17. giver udtryk for alvorlig bekymring over den manglende beskyttelse af den armenske befolknings kulturelle, religiøse og historiske arv i Nagorno-Karabakh i strid med ICJ's kendelse af 7. december 2021; fordømmer alle tilfælde af ødelæggelse, hærværk og skænding af alle steder, der minder om den århundredlange armenske tilstedeværelse i Nagorno-Karabakh; opfordrer de aserbajdsjanske myndigheder til at bevare, beskytte og fremme regionens rige og forskelligartede arv;
18. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet, Kommissionen,

næstformanden for Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, Republikken Armeniens præsident, regering og parlament, Republikken Aserbajdsjans præsident, regering og parlament, Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa, FN og Europarådet.